

DARE

Depolarisation Activism for
Resilient Europe

Savremeni izazovi: NACIONALIZAM

Autor: Tvrtko Noa Pater

Croatian Education and Development
Network for the Evolution of
Communication - HERMES
Croatia

Kreisau-Initiative
Kreisau Initiative e.V.
Germany

Open Communication
Serbia

TRANSFORM
Sweden

Western Balkans
Network
Bosnia-Herzegovina

Co-funded by
the European Union

Ovaj projekat je sufinansiran sredstvima Evropske komisije. Stavovi i sadržaj nastavnih planova su isključiva odgovornost njihovih autora i ne odražavaju stavove Evropske komisije ili organizacija koje sprovode projekat. Evropska komisija nije odgovorna za bilo kakve posledice koje proizlaze iz ponovne upotrebe ove publikacije.

Savremeni izazovi: Nacionalizam

O projektu

Inicijativa 'DARE - Depolarization Activism for Resilient Europe' ('Aktivizam za depolarizovanu i snažnu (otpornu) Evropu') pokrenuta je sa ciljem stvaranja prostora za kritički pristup učenju i dijalog usmeren na mlade i njihov aktivizam u području savremenih izazova kao što su polarizacija, radikalizacija, mentalno zdravlje i kršenja ljudskih prava. Obrazovni materijali DARE projekta nastoje da ojačaju aktivno građanstvo i evropske vrednosti i da promovišu i osnažuju glasove mladih i njihov građanski angažman.

Za više informacija posetite internet stranicu projekta: www.depolarisation.eu

Teme

- 'Savremeni izazovi' tema - istraživanje složenih savremenih problema koji se obično ne obrađuju u školama;
- Problem nacionalizma (poistovećivanje sa sopstvenom nacijom i apsolutno podržavanje njenih interesa, koje isključuje i nanosi štetu interesima drugih nacija) i njegovo razdorno dejstvo u našem globalizovanom, međusobno povezanom svetu.

Kontekst

Složeni, savremeni problemi ne dobijaju uvek potreban prostor u školama širom Evrope. Želja nam je da inspirišemo nastavu građanskog vaspitanja, sociologije, etike ili razrednog časa smislenim sadržajem koji se bavi relevantnim problemima u društvu i istovremeno gradi otpornost mladih i kritičko razmišljanje o ovim temama.

Nacionalizam ne predstavlja samo savremeni problem, već i pojavu čije ponovno oživljavanje izaziva zabrinutost. Proteklih godina svedoci smo porasta nacionalističkih stavova, koji su često podstaknuti populizmom političkih vođa. Kakvu ulogu ima nacionalizam i kako on utiče na pojedince, grupe i društvo u celini?

Ciljevi

- podizanje svesti o problemu (oživljavanja) nacionalizma u svetu;
- razumevanje razlike između nacionalizma i patriotizma;
- razvijanje kritičkog razmišljanja učenika o nacionalističkoj retorici i populizmu.

Ishodi učenja

Nakon časa učenici će moći da:

- bolje razumeju nacionalizam i njegova dejstva;
- prepoznaju nacionalističku retoriku, obrasce i primere;
- analiziraju i objasne na koji način se patriotizam može negovati kao pozitivna zamena za nacionalizam u društvu.

Materijal i oprema

laptop
projektor
zvučnici
internet/Wi-Fi

Trajanje

45 minuta (jedan školski čas)

Pregled aktivnosti na času

Uvod (10 minuta)

Nastavnik započinje čas pitajući učenike da podele njihove stavove, pretpostavke i mišljenja na temu nacionalizma. Ovo su neka od pitanja koja možete postaviti u uvodnoj fazi časa:

- Šta vam prvo padne na pamet kada čujete reč 'nacionalizam'?
- Šta je 'nacija'? Kako biste je definisali?
- Da li smatrate da ste 'nacionalisti'? (Ako da, zašto? Ako ne, zašto ne?)

Očekuje se da će neki učenici imati pozitivnu konotaciju koncepta, dok bi neki mogli negativno da reaguju na njega. Takođe je moguće da će neki učenici već u ovoj uvodnoj raspravi napraviti razliku između 'nacionalizma' i 'patriotizma'.

Gledanje kratkog video zapisa Savremeni izazovi: Nacionalizam (5 minuta)

Prikažite video učenicima: <https://depolarisation.eu/sr/savremeni-izazovi-s/>

Razgovor u razredu o video zapisu i njegovoj temi (30 minuta)

Korisna pitanja za istraživanje, razmatranje i dalje razmišljanje:

- Koji su ključni pojmovi istraženi u ovom filmu? ('nacionalizam', 'patriotizam' i 'humanizam'.)
- Koja je razlika između nacionalizma i patriotizma?
- Zašto neke političke vođe pribegavaju upotrebi nacionalizma kako bi privukli više pristalica i sledbenika?
- Navedite neke primere nacionalizma u našem društvu. (Koje grupe ili nacije nas 'inspirišu' da budemo nacionalisti?)
- Navedite primere patriotizma u našem društvu. (Navedite primere ljubavi prema zemlji koji ne uključuju negativna osećanja prema nijednoj drugoj grupi u društvu.)
- Zašto se nacionalizam povremeno pojavljuje, i u kojim okolnostima?
- Možete proučiti nedavne primere oživljavanja nacionalizma, na primer 'Make America Great Again'/'America First' i Donald Trump; izlazak Ujedinjenog kraljevstva iz Evropske unije uz velike izdatke (Brexit) itd. (Zašto se to dogodilo? Kako je nacionalizam uticao na te dve zemlje?)

Izvori

- Projekat DARE, nastavni planovi, dodatni materijali i video zapisi koji se nalaze na internet stranici projekta: www.depolarisation.eu ili www.resilienteurope.eu

Adaptacija aktivnosti za nastavu na daljinu

Budući da se aktivnosti usredsređuju na razgovor i kritičko razmišljanje učenika, ovaj nastavni čas se lako može održati u onlajn okruženju. Nakon uvodnog razgovora i početnih asocijacija i pretpostavki, nastavnik može predložiti učenicima da svoje misli zapišu u grupni razgovor. Nakon pregledavanja svih ponuđenih odgovora, nastavnik može prozvati jednog ili dva učenika da detaljnije obrazlože svoje odgovore. Ostatak razgovora nakon gledanja video zapisa se sprovodi obliku plenarne rasprave (svi zajedno učestvuju u grupnom razgovoru).

Ocenjivanje i evaluacija

Za početak, ono što može da se ocenjuje je učenikova sposobnost razlikovanja karakteristika nacionalizma od onih koje se vezuju uz pojam patriotizma.

Drugi način ocenjivanja može biti zadatak prepoznavanja određenog (istorijskog ili savremenog) slučaja nacionalizma, i sprovođenje sledećih koraka:

- a) proučavanje i sinteza njegovih glavnih karakteristika (kako se manifestuje?)
- b) identifikovanje i opisivanje osnovnog problema ili uzroka nacionalizma
- c) razmišljanje o tome kako bi se nacionalistički stavovi i retorika u ovom konkretnom slučaju mogli 'rešiti' i eventualno preusmeriti u domen ili patriotizma ili humanizma.

Ideje za domaći zadatak

Grupni ili individualni zadaci:

- Proučite i napravite analizu drugog predloženog zadatka za ocenjivanje (iznad). Napravite prezentaciju ili jednostavno zapišite svoje zaključke.
- Sprovedite istraživanje u svom neposrednom okruženju. Razgovarajte sa poznanicima, prijateljima, porodicom, komšijama, drugim učenicima, nastavnicima, slučajnim prolaznicima na ulici o tome kako oni razlikuju nacionalizam od patriotizma. Intervju možete započeti sa uvodnim pitanjem, na primer: "Da li volite _____ (ubacite ime svoje države)?" Postavite ljudima i dodatna pitanja, na primer: "Koje osećanje nam pomaže da poboljšamo stanje u našoj zemlji - nacionalizam ili patriotizam?" ili "Da danas možete promeniti jednu stvar u našoj državi, šta bi to bilo?" itd. Analizirajte dobijene odgovore i pripremite prezentaciju sa onim što ste otkrili upoređujući primere različitih iskazanih stavova i mišljenja.